

PM 2003 RII (Dnr 311-2157/2003, 311-2156/2003)

Förslag till program för Kvarnholmen med Hästholmssundet och Gäddviken, Nacka kommun

Förslag till program för detaljplan för Danvikshemsområdet, Sicklaön 37:42 m fl fastigheter, Nacka kommun

Remisser från Nacka kommun

Remisstid 1 oktober 2003

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Remisserna besvaras med vad som anförs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Ärendets bakgrund

Nacka kommun har upprättat två programförslag för detaljplanläggning, ett för Danvikshemsområdet och ett för Kvarnholmen m m på Västra Sicklaön i Nacka, som remitterats till bl a Stockholm stad. Programförslaget för Danvikshem m m omfattar mindre bostadskompletteringar, totalt ca 350 lgh för vårdboende som tillstyrks. Programförslaget för Kvarnholmen är mycket omfattande och berör i hög grad Stockholm. Förslaget innebär en utbyggnad av ca 2000 nya lägenheter och en ombyggnad av befintliga industrianläggningar och nybyggnader för ca 3000 arbetsplatser. Totalt planerar Nacka nu för utbyggnader av ca 4000 lgh samt verksamheter på Västra Sicklaön, vilket är avsevärt mer än i tidigare redovisade planer inför planeringen av Danvikslösen och Henriksdals trafikplats.

Stockholms stad har fått utökat remisstid till den 1 oktober 2003. Svaret kommer att lämnas under hand.

Remisser

Ärendena har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden samt gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsledningskontoret avstår från att lämna synpunkter i rubricerat ärende då ärendet även har remitterats till de nämnder inom staden som kan vara direkt berörda av frågan.

Stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden anför i huvudsak följande i ett gemensamt remissvar.

Nämnderna tycker det är mycket positivt att Nacka medverkar till regionens bostadsförsörjning. Det centrala läget och de mycket höga miljökvaliteterna innebär att denna utbyggnad är lämplig. Men nämnderna är kritiska mot den höga biltrafikalsstringen samtidigt som man i Hammarby Sjöstad vinnlagt sig om en mer begränsad biltrafikalsstring genom satsning på effektiv kollektivtrafik, främst spårväg och båttrafik. Det är också positivt att Nacka kommun får en större exploateringsnytta av

Danvikslösenprojektet genom den planerade bebyggelsen och därmed kan bidra ekonomiskt till genomförandet i större utsträckning än förut.

Mina synpunkter

Jag delar stadsbyggnadskontorets synpunkter. Jag tycker det är positivt att det nu tas ett regionalt ansvar för bostadsförsörjningen. Det är min förhoppning att det tillskapas bra och billiga bostäder som en majoritet av Stockholmsregionens befolkning efterfrågar. Närheten till Hammarby Sjöstad gör att området borde följa samma miljökrav och de krav som ställs på mindre biltrafik, inte minst för att avlasta den framtida överenskommelsen Danvikslösen. Det är av största vikt att nya bostadsområden förses med tillräcklig kollektivtrafik redan från början.

Det föreligger en konflikt vad gäller energiförsörjning och en framtida utbyggnad av den sydöstra delen av Stockholmsregionen. Nacka kommun anger i sin översiktsplan 2000 att lokala produktionsanläggningar ska läggas ned och ersättas med energi från Hammarbyverket. Hur energiförsörjningen för det nya området ska lösas nämns inte i förslaget. Hammarbyverket ligger centralt i närheten av bostadsbebyggelse vilket ger begränsade möjligheter att expandera och därmed utöka produktionen. Jag önskar att Nacka kommun engagerar sig för att lösa situationen så att vi tillsammans i fortsättningen kan bygga bostäder och därmed skapa utrymme för nya invånare. Det är av största vikt att det finns en samsyn mellan Stockholms stad och Nacka kommun när det gäller områdets koppling till Nationalstadsparken och inte minst som Stockholms inlopp.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta följande

Remisserna besvaras med vad som anförs i promemorian.

Stockholm den 26 september 2003

KERSTI PY BÖRJESON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. i huvudsak bifalla föredragande borgarråds förslag
2. därutöver anföras.

Att nya bostäder byggs i Nacka är av stor betydelse för bostadsbristen i hela stockholmsregionen och det är därför mycket positivt att dessa projekt kommer igång. Mot bakgrund av det avstannade bostadsbyggandet i Stockholm är det givetvis av extra stor vikt att kringliggande kommuner också vill vara med och ta ansvar för regionens bostadsförsörjning.

Det finns dock anledning att poängtera Danvikslösens betydelse för projektet, eftersom trafiksituationen blir svårhanterlig om inte Danvikslösen realiserar. Danvikslösen är av stor vikt för Stockholm och Nacka och därmed av stor betydelse för en av stockholmsregionens viktiga utvecklings- och tillväxtområden. Det är också angeläget att ytterligare poängtera vikten av att staten tar sitt ekonomiska ansvar för utvecklingen av Stockholms infrastruktur. Tidigare

erfarenheter vad gäller betydelsefull infrastruktur i stockholmsregionen gör att det finns all anledning att understryka detta.

ÄRENDET

Nacka kommun har upprättat två programförslag för detaljplanläggning, ett för Danvikshemsområdet och ett för Kvarnholmen m m på Västra Sicklaön i Nacka, som remitterats till bl a Stockholms stad.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden samt gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsledningskontoret avstår från att lämna synpunkter i rubricerat ärende då ärendet även har remitterats till de nämnder inom staden som kan vara direkt berörda av frågan.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 4 september 2003 för egen del att som svar på remisserna överlämna och åberopa det gemensamma utlåtandet.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden *Kersti Py Börjeson* (s), *Conny Nilsson* (s), *Rolf Lindell* (s), *Jan Qvarsell* (s), *Rafeda Malki* (s), *Torsten Sandgren* (v) och *Cecilia Obermüller* (mp) enligt följande.

Vi rekommenderar Nacka kommun att planlägga området utifrån samma miljömässiga principer som Hammarby Sjöstad, det vill säga att resor till och från området i första hand sker med kollektivtrafik. En spårburen förbindelse över Danviks-Kvarnholmsområdet från Slussen till Nacka Forum bör stå klar i samband med de första inflyttningarna i området. Den nya bron över Svindersviken bör endast vara avsedd för kollektivtrafik, cykel- och gångtrafik. Parkeringsnormerna i området bör vara de samma som i Hammarby Sjöstad. Hela området Hammarby Sjöstad – Danvikshem – Kvarnholmen bör ses som en stadsmässig och miljömässig enhet.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Lotta Edholm* (fp), *Katariina Gūven* (fp), *Ingvar Snees* (m), *Regina Kevius* (m), *Jan Jerström* (m) och *Kerstin Rossipal* (kd) enligt följande.

Att nya bostäder byggs i Nacka är av stor betydelse för bostadsbristen i hela Stockholmsregionen och det är därför mycket positivt att detta projekt kommer igång. Det finns dock anledning att poängtera Danvikslösens betydelse för projektet, eftersom trafiksituationen blir svårhanterlig om inte Danvikslösen realiseras. Danvikslösen är av stor vikt för Stockholm och Nacka och därmed av stor betydelse för en av stockholmsregionens viktiga utvecklings- och tillväxtområden. Det är dock angeläget att ytterligare poängtera vikten av att staten också tar sitt ekonomiska ansvar för utvecklingen av Stockholms infrastruktur. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter gällande betydelsefull infrastruktur i stockholmsregionen finns det all anledning att understryka detta.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt, efter propositioner på framställda yrkanden, enligt det av ordföranden Roger Mogert m fl (s) samt ledamöterna Ann-Marie Strömberg (v) och Per Bolund (mp) gemensamt framställda yrkandet d v s att i huvudsak godkänna kontorets förslag samt att därutöver anföra följande.

Nämnden ser positivt på att en angränsande kommun har förhållandevis stora byggplaner och att andra kommuner än Stockholm tar ett ansvar för regionens bostadsförsörjning. Vi ser dock med viss oro på det faktum att de nya bostadsområdena är planerade nästan enbart för kommunikation med bil. Det är synnerligen viktigt att nya bostadsområden förses och försörjs med god och tillräcklig kollektivtrafik. Vi vill även

påpeka vikten av att värna Stockholms inlopp och front mot vattnet. Om vattennära områden och grönområden bebyggs måste det ske med försiktighet.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Sten Nordin* (m), ledamöterna *Berthold Gustavsson* (m), *Birgitta Holm* (m) och *Ulf Fridebäck* (fp) samt tjänstgörande ersättarna *Claes Fleming* (fp) och *Björn Nyström* (kd) enligt det av vice ordföranden *Sten Nordin* m fl (m), ledamoten *Ulf Fridebäck* m fl (fp) och tjänstgörande ersättaren *Björn Nyström* (kd) gemensamt framställda yrkandet enligt nedan.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar

att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut

att därutöver anföra följande

Att nya bostäder byggs i Nacka är av stor betydelse för bostadsbristen i hela stockholms-regionen och det är därför mycket positivt att detta projekt kommer igång. Det finns dock anledning att poängtera Danvikslösens betydelse för projektet, eftersom trafiksituationen blir svårhanterlig om inte Danvikslösen realiseras. Danvikslösen är av stor vikt för Stockholm och Nacka och därmed av stor betydelse för en av stockholmsregionens viktiga utvecklings- och tillväxtområden. Det är dock angeläget att ytterligare poängtera vikten av att staten också tar sitt ekonomiska ansvar för utvecklingen av Stockholms infrastruktur. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter gällande betydelsefull infrastruktur i stockholmsregionen finns det all anledning att understryka detta.

Stadsbyggnadskontorets och gatu- och fastighetskontorets gemensamma tjänsteutlåtande är i huvudsak av följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Nacka kommun har upprättat två programförslag för detaljplaneläggning, ett för Danvikshemsområdet och ett för Kvarnholmen mm på Västra Sicklaön i Nacka, som remitterats till bl a Stockholm stad. Programförslaget för Danvikshem mm omfattar mindre bostadskompletteringar, totalt ca 350 lgh för vårdboende som tillstyrks. Programförslaget för Kvarnholmen är mycket omfattande och berör i hög grad Stockholm. Förslaget innebär en utbyggnad av ca 2000 nya lägenheter och en ombyggnad av befintliga industrianläggningar och nybyggnader för ca 3000 arbetsplatser. Totalt planerar Nacka nu för utbyggnader av ca 4000 lgh samt verksamheter på Västra Sicklaön, vilket är avsevärt mer än i tidigare redovisade planer inför planeringen av Danvikslösen och Henriksdals trafikplats

Stadsbyggnads- och gatu- och fastighetskontoren anser att det är mycket positivt att Nacka med detta förslag, som innebär ett rejält bostadstillskott, medverkar till regionens bostadsförsörjning. Det centrala läget och de mycket höga miljökvaliteterna innebär att denna utbyggnad är lämplig. Men kontoren riktar kritik mot den höga biltrafikalstringen samtidigt som man i Hammarby Sjöstad vinnlagt sig om en mer begränsad biltrafikalstring genom satsning på en effektiv kollektivtrafik, främst spårväg och båttrafik. Hela Sydostsektorn måste anses ha ett underdimensionerat trafiksystem mot Stockholms innerstad och norrut.

Planerade biltrafikmängder vid Henriksdals trafikplats bedöms kraftigt komma att överskridas. Planerade utbyggnader kan till stor del inte genomföras innan Danvikslösenprojektet med en planskild korsning vid Henriksdal genomförs. Positivt är dock att Nacka kommun får en betydligt större exploateringsnytta av Danvikslösenprojektet genom den planerade bebyggelsen och därmed kan bidra ekonomiskt till genomförandet i större utsträckning än vad som tidigare förväntats.

Den stora utbyggnaden kommer också att alstra en mycket omfattande busstrafik dels vid Henriksdals trafikplats dels mot Slussen och innerstaden. För att möjliggöra utbyggnaden av en gren av tvärbanan till Kvarnholmen bör försvarsarbeten för denna gren övervägas redan i Danvikslösenprojektet. SL har dock aviserat att man inte vill bidra till denna del varför finansieringen bör utredas innan beslut fattas om Kvarnholmens utbyggnad.

Ett alternativt sätt att minska belastningen på Henriksdals trafikplats mm är att bygga ut den planerade bron över Svindersviken även för biltrafik även om kontoren inser att detta innebär en stor ekonomisk belastning för Kvarnholmenprojektet.

Kontoren konstaterar vidare att de gestaltungsprinciper som föreslås för nybyggnationen knappast är förenliga med den planerade utbyggnaden. Denna bör därför minskas alternativt bör andra mer stadsmässiga gestaltungsprinciper formuleras. Planerad nybebyggelse har mycket stora stadsbildseffekter längs Stockholms inlopp och utblickarna från Djurgården och gränsar mot Nationalstadsparken.

Kontoren konstaterar slutligen att en relativt stor del av Hammarbyverkets fjärrvärmeanläggnings erforderliga utbyggnad behövs för att tillgodose Nackas utbyggnadsplaner. Det finns i Stockholm en konflikt mellan verkets utbyggnadsplaner och befintlig bostadsbebyggelse samt stadens egna bostadsförsörjningsplaner. Nacka måste därför engagera sig i de regionala studier som nu påbörjas för att studera var framtida tillkommande energiproduktion ska förläggas.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Nacka kommun har bl a till Stockholms stad översänt dels program för detaljplanläggning av Danvikshemsområdet, dels program för detaljplanläggning av Kvarnholmen mm. Förslagen har remitterats till stadsbyggnadsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden och stadsledningskontoret för yttrande senast 2003-09-06.

För båda programområdena gäller en ny översiktsplan antagen av Nackas kommunfullmäktige 2002. Danvikshemsområdet omfattas dessutom av en fördjupad översiktsplan antagen 1998. Båda programområdena omfattas av "Kvalitetsprogram för Nackas norra kust" från 1999. Båda områdena berörs även av ett antal riksintressen för kulturminnesvärden, för kust och skärgård, för farled och för kommunikation. Området gränsar till Nationalstadsparken i Stockholm och påverkar i hög grad Djurgården vad gäller utblickar mm. Kontoren förutsätter att programmen även remitteras direkt till Djurgårdsförvaltningen.

I dessa översiktliga program och planer fastslås att de äldre nu nedlagda industriområdena längs Västra Sicklaöns norra kust ska kunna omvandlas och kompletteras för ny användning, till stor del bostäder. Exploateringen ska ske på i huvudsak tidigare exploaterad mark på bergspartiernas krön och längs stränder. Befintlig naturmark och obebyggda sluttningar ska bevaras. De olika områdena ska inte byggas samman utan åtskiljas av större gröna partier. Det befintliga vägnätet ska utgöra bas för områdets trafikförsörjning. Områdets kollektivtrafikförsörjning bör på sikt kunna kompletteras med en utbyggnad av en gren av tvärsparvägen. Stockholms stad har tidigare yttrat sig över dessa översiktliga planer och program liksom över ett antal detaljplaneförslag för utbyggnadsprojekt längs Västra Sicklaöns norra kust.

Programförslagen

Programförslaget för Danvikshem mm innebär möjlighet till mindre bostadskompletteringar uppe på bergsplatan i direkt anslutning till Danvikshems nuvarande anläggningar. Kompletteringarna omfattar ca 200 lägenheter för olika former av vårdboende. (Område 1 och 2). Programförslaget visar också på möjligheter att senare bygga ca 150 lägenheter i anslutning till Kvarnholmsvägen. (Område 5). Denna utbyggnad är dock inte möjlig innan Österleden byggs ut. Se illustration sid 8

Programförslaget för Kvarnholmen mm innebär en successiv möjlighet till en mycket omfattande stadsutbyggnad. Kvarnholmen, som inrymmer nedlagda kvarn- och oljeindustrianläggningar och befintliga bostäder med totalt ca 70.000 kvm BTA yta, föreslås byggas ut med ytterligare ca 235.000 kvm bostads- och verksamhetsyta. Området ägs i sin helhet av KF fastigheter AB. Ambitionen är att skapa "en stadsdel med skärgårdskänsla som tillfredställer stadsmänniskans krav på en variationsrik miljö och boendekvalitet samt

tjänstesektorns krav på representativ och inspirerande miljö". Stadsdelen uppskattas fullt utbyggd kunna innehålla lägenheter för ca 4000 boende (ca 2000 lgh) och för ca 3000 arbetsplatser.

Kvarnholmen föreslås åter bli en holme genom att det tidigare igenfyllda Hästholmsundet återskapas. Området föreslås trafikförsörjas i huvudsak från befintligt vägnät. En ny bro för kollektivtrafik och för gång- och cykeltrafik föreslås byggas från Kvarnholmens yttre del över Svindersviken för direktare kontakt med Nacka Strand och Nacka Centrum. Ett spårreservat för tvärspårvägen längs Kvarnholmsvägen redovisas. Markägaren planerar att starta exploateringen genom utbyggnadsetapper omfattande Kvarnområdet och Gäddviken. Programmet anger att många yttre faktorer, t ex genomförandet av Danvikslösenprojektet, kan komma att påverka utbyggnadstakten.

Kontorens synpunkter

Programförslaget för utbyggnaden av Danvikshem mm innebär en så begränsad exploatering att kontoren inte har några synpunkter utan tillstyrker detta då det ligger helt i linje med tidigare antagna översiktliga program- och plandokument. Kontorens synpunkter koncentreras istället till kommentarer kring programmet för utbyggnaden av Kvarnholmen mm.

Exploaterings storlek och innehåll.

Kontoren konstaterar att det nu upprättade programförslaget innebär möjlighet till en mycket stor stadsutbyggnad. Nytilskottet med ca 235.000 kvm BTA yta motsvarar tillsammans med omvandlingen av den befintliga bebyggelsen t ex utbyggnaden av hela Södra Stationsområdet.

Jämfört med tidigare upprättade program- och plandokument har därmed både den totala exploateringsnivån och främst antalet tillkommande lägenheter ökat på Västra Sicklaön. I Nackas antagna fördjupade översiktsplan för Sickla från år 2000 bedöms det totala antalet tillkommande bostäder på Västra Sicklaön uppgå till 2.600 nya lägenheter och nya ytor för verksamheter till 100.000 kvm.

Bara utbyggnaden av Kvarnholmsprojektet innebär ca 2000 lgh och 75.000 kvm nya verksamhetsytor. Till detta kommer tidigare antagna detaljplaner för utbyggnader av Finnboda Varv med ca 550 lgh och 25.000 kvm verksamhetsytor, Saltsjökvarn med ca 450 lgh och 25.000 kvm verksamhetsytor och Danviksstrand med 150 lgh. Mindre kompletteringar omfattande ett par hundra lägenheter planeras eller har redan genomförts kring Henriksdalsberget, Finnberget och Danvikshem. Utbyggnaden av Danvikslösen projektet innebär möjlighet till ytterligare utbyggnader längs Kvarnholmsvägen. Totalt innebär detta att nästan 4.000 nya lägenheter samt omfattande verksamhetsytor planeras att byggas ut på Västra Sicklaön inom Nacka.

Kontoren anser att Västra Sicklaöns centrala läge i regionen med ca 3,5 km avstånd till Slussen och med mycket stora miljömässiga kvaliteter motiverar denna omfattande stadsutbyggnad. Tillsammans med Stockholms direkt angränsande stadsutbyggnader i Hammarby Sjöstad skapas här förutsättningar för ett av regionens största stadsutvecklingsområden. Detta ställer samtidigt stora krav på miljömässiga kvaliteter och infrastrukturutbyggnad.

Trafikalstring och infrastruktur.

I programhandlingarna anges att Kvarnholmsområdet ska dimensioneras för ett parkeringsbehov om 1 bilplats/lgh och 1 bilplats/ 25 kvm kontor (motsvarar 40 pl/ 1000 kvm verksamhetsyta). Motsvarande dimensioneringstal är t ex för Hammarby Sjöstadsprojektet 0,5 bilplatser/lgh och 10 pl/ 1000 kvm verksamhetsyta. Dimensioneringstal om 40 pl/ 1000 kvm verksamhetsyta nyttjas i Stockholm enbart för parkeringsanläggningar för större handelsområden i ytterstaden. I programhandlingarna anges vidare att området kommer att alstra en biltrafik om ca 12.000 f/d som i sin helhet ska nyttja Kvarnholmsvägen via Henriksdals trafikplats/~~Danvikslösen~~ konstaterar att hittillsvarande trafikberäkningar för utformningen av Danvikslösenprojektet baseras på att dagens trafik om ca 8.000 f/d vid Kvarnholmsvägens anslutning till Henriksdals trafikplats, förväntas öka till ca 20.000 f/d när Västra Sicklaön i sin helhet byggts ut. Hela denna trafikkapacitet skulle då tas i anspråk för Kvarnholmsprojektet vilket inte är realistiskt. Den utökade exploateringen på Västra Sicklaön och det mycket stora bilberoendet pekar istället mot att trafikökningen kommer att bli väsentligt större, snarare ca

30.000 f/d när alla planerade utbyggnader enligt ovan genomförts. Vidare konstaterar kontoren att genomförandet av Danvikslösenprojektet är en förutsättning för att ytterligare utbyggnader på Västra Sicklaön ska kunna ske samt att dessa utbyggnader tidsmässigt måste samordnas med Danvikslösens genomförande.

Den höga biltrafikalstringen är dels beroende av höga parkeringstal men även av väg- och kollektivtrafiksystemets och serviceplaneringens utformning. Kontoren anser inte att det är uttryck för en god och miljöanpassad planering att i så hög grad som programförslaget nu visar enbart utgå från befintligt vägnät och kollektivtrafiksystem. Kollektivtrafiksystemets bas förslås utgöras av dagens busstrafik, linje 53, som trafikerar innerstaden. Visserligen visas ett reservat för en framtida möjlig förlängning av tvärspårvägen. Men utbyggnaden är inte redovisad som en förutsättning för exploateringen. Detta projekts realism är enligt SL tveksamt främst beroende av olämplig linjesträckning och kapacitetsbrist. Likaså skisseras en möjlig utbyggnad av nya båtförbindelser till innerstaden, vilket är en intressant och troligen nödvändig delösning för kollektivtrafiken. Detta innebär att det s k Sjöbussprojektet bör prioriteras. Denna fråga bearbetas f n av SL.

Programförslaget redovisar en ny broförbindelse över Svindersviken för direktare kontakter inom Nacka vilket är mycket positivt. Med den höga inriktning på biltrafiktransporter som förslaget samtidigt uttrycker kan dock ifrågasättas om inte denna förbindelse även bör kunna nyttjas för biltrafik för att minska trafikmängderna vid Henriksdal.

Sammanfattningsvis anser kontoren att den nu föreslagna omfattande stadsutbyggnaden kräver en starkare samplanering mellan kollektivtrafiksystemets och bebyggelse- och trafikstrukturens utformning så att kollektivtrafikens andel av resandet väsentligt kan ökas och biltrafikalstringen i motsvarande mån minskas. Stockholmsregionen har mycket starka traditioner att försvara inom detta planeringsområde. Även den lokala serviceplaneringens utformning och innehåll är ännu mycket osäker vilket ytterligare riskerar att öka resandet. Med tanke på den föreslagna exploateringen beroende av Danvikslösenprojektet, förutsätter kontoren att Nacka kommuns exploateringsnytta medför att Nacka tar ett större ekonomiskt ansvar för Danvikslösenprojektets genomförande. För att säkra en förbättrad kollektivtrafik bör tvärbanans gren till Kvarnholmen byggas samtidigt som tvärbanan dras in till Slussen. Åtminstone bör försvarsarbetena utföras för Kvarnholmsgrenen redan när Danvikslösensprojektet genomförs.

Bebyggelseutformning, stadsgestaltning.

Även om Kvarnholmen och aktuella utbyggnader ligger helt inom Nacka får de en väsentlig påverkan på miljön främst på Djurgården som också ligger i Nationalstadsparken. Det är därför även ett riksintresse och Stockholmsintresse.

Ett antal grundläggande stadsgestaltungsprinciper finns för Västra Sicklaöns befintliga bebyggelse och som även i de översiktliga planeringsdokumenten avses utgöra grund för vidare kompletteringar. De ursprungliga industri- och institutionsanläggningarna ligger åtskilda från varandra med större mellanliggande obebyggda kraftfulla natur- och vegetationspartier. Bebyggelsen ligger i huvudsak antingen på kajplanen längs stränderna eller på bergspartiernas krön. På Kvarnholmen ligger även en stor del av industrianläggningarna i själva sluttningen mot Saltsjön. De ursprungliga anläggningarna har ofta en mycket kraftfull volym som består av successivt direkt adderade utbyggnader tillkomna under olika tidsepoker. Dessa principer föreslås bibehållas även vid nu aktuella kompletteringar och ombyggnader.

Det gestaltningsmässiga problemet som nu successivt förstärks, är att de olika kompletteringsprojekten blir så stora i förhållande till de ursprungliga anläggningarna att dessa gestaltningsprincipers berättigande kan ifrågasättas. I de projekt som nu successivt genomförs blir kompletteringarna volymmässigt ofta lika stora som de ursprungliga anläggningarna och allt mer sammanbyggda; Saltsjökvärn/ Danviksstrand respektive Finnboda/ Gäddviken /Kvarnholmen. I Kvarnholmsprojektet blir detta mycket tydligt genom den successivt utökade exploateringsvolymen. De gestaltningsmässiga konsekvenserna blir otidliga, varken ett bibehållande av det ursprungliga gestaltungsgreppet eller en ny mer stadsmässig gestaltning anpassad till den faktiska och i sig lämpliga utvecklingen. I det nu aktuella programförslaget föreslås t ex mycket stora och höga kontorsvolymerna i anslutning till den gamla kvarnanläggningen

på kajplanet mot Saltsjön. Likaså föreslås mindre låga bostadspunkthus på kajplanet vid foten av den jättelika befintliga siloanläggningen. Gestaltningen känns mycket tillfällig och tveksam i dessa delar. Bebyggelsens utformning i denna del har mycket stor stadsbildsmässig påverkan på Stockholms inlopp och utgör fond i utblickar från Skeppsbron/ Slussen.

Kontoren anser sammanfattningsvis att antingen bör projektets volyms- och planmässiga utbredning minskas så att de ursprungliga gestaltningsidéerna kan tillämpas alternativt bör andra övergripande och mer stadsmässiga gestaltungsprinciper formuleras och tillämpas som bättre svarar mot den planerade och angränsade utbyggnaders omfattning.

Teknisk försörjning.

I Nackas översiktsplan 2000 anges att en omfattande utbyggnad av fjärrvärmenätet pågår där lokala produktionsanläggningar läggs ner och ersätts av fjärrvärme från Hammarbyverket i Stockholm. Detta gäller Alphyddan, centrala Sickla, Ö och V Finntorp, Nacka centrum och Jarlaberg. I programförslaget anges inte hur det nu aktuella programområdet ska värmeförsörjas men stadsbyggnadskontoret antar att även detta område planeras försörjas från Hammarbyverket.

I Stockholm finns nu, i samband med utbyggnaden av planområdet Hammarby Gård i Hammarby Sjöstad, konkurrerande markanvändningsanspråk mellan planer för bostadsutbyggnader och planer för utbyggnader av Hammarbyverket. Det finns också begränsningar i Hammarbyverkets utvecklingsmöjligheter m h t befintlig bostadsbebyggelse och skola i Norra Hammarbyhamnen. Hammarbyverket behöver byggas ut dels för utökad produktion för Stockholms behov men även för att tillgodose Nackas utbyggnadsplaner. Mer än en fjärdedel av utbyggnadsbehovet beräknas behövas för Nackas del.

Kontoren anser att vissa utbyggnader av Hammarbyverket kan ske inom befintlig fastighet men motsätter sig att ytterligare utbyggnader sker på angränsande mark. Kontoren anser även att det mycket centrala läget i direkt anslutning till omgivande befintlig stadsbebyggelse inte heller på sikt är lämpligt för ytterligare utbyggnader. Det är också tveksamt om sådana åtgärder skulle kunna ges tillstånd enligt miljöbalken m h t befintlig bostadsbebyggelse. Staden har därför initierat att regionplanekontoret har påbörjat en regional studie om var framtida ytterligare värmeproduktion lämpligen kan ske. Det är väsentligt att även Nacka deltar i dessa studier och att man även inom Nacka aktivt söker lämplig lokalisering för ökad produktionskapacitet. Fortum har under hand angivit att en bergrumanläggning längs Nackas norra kust kan vara en lämplig förläggning.

SLUT